

کنش گفتاری - هرمنوتیکی هنجار مرسوم انقلاب اسلامی در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری

پرویز جمشیدی مهر^{۱*}

حمید نساچ^۲

محسن دوازده امامی^۳

علی علی حسینی^۴

چکیده

هدف: پژوهش حاضر تحلیل کنش گفتاری - هرمنوتیکی هنجار مرسوم انقلاب با زمینه سیاسی در اندیشه مقام معظم رهبری می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش: برای رسیدن به هدف مقاله، روش کنش گفتاری - هرمنوتیکی اسکینر که هدف کنش گفتاری و تغییر هنجار مرسوم را در طی فرآیندهای خاص و در طول پنج مرحله تبیین می‌کند، استفاده شده است. هرمنوتیک اسکینر ضمن نقد روش هرمنوتیکی متن‌گرا و زمینه‌گرا به نوعی در تلاش هست تا یافته‌های هر دو روش مذکور را با متدولوژی قصدگرای خودش تلفیق نماید تا بتواند به نیت اصلی مؤلف پی برده و فرایند تغییر و تکوین هنجار جدید را در یافت و زمینه تاریخی بیان کند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان می‌دهد سیر تکوین هنجار مرسوم انقلاب اسلامی به وسیله تبیین‌های نظری و رهبری عملی به بار نشست. امام خمینی(ره) با نظام سازی و نهادسازی و در نهایت با بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ هنجار جدید را در مسیر تثبیت قرار دادند. هدایت این طریق مهم پس از امام خمینی(ره) به دست مقام معظم رهبری افتاد. کنش گفتاری مقام معظم رهبری با توجه به شرایط و زمینه سیاسی جامعه در راستای هنجار مرسوم زمانه جهت‌گیری شده است.

نتیجه‌گیری: مقام معظم رهبری در طول مدت رهبری خویش متناسب با وضعیت روز جامعه و با توجه حوادث داخلی و خارجی مرتبط با انقلاب اسلامی با طراحی نظریه‌های دولت اسلامی، تشکیل امت واحد، بحث تحقق اهداف انقلاب اسلامی، تمدن نوین اسلامی، اقتصاد مقاومتی و گام دوم انقلاب، هنجار مرسوم انقلاب را با کنش گفتاری خویش تبیین نموده‌اند.

کلیدواژه‌ها: هرمنوتیک، مقام معظم رهبری، انقلاب اسلامی، کنش گفتاری، اسکینر.

Email: parvizjamshidi1366@gmail.com

۱- دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه اصفهان (نویسنده)

مسئول

Email: h.nassaj@ase.ui.ac.ir

۲- دانشیار علوم سیاسی دانشگاه اصفهان

Email: gh.12emami@ase.ui.ac.ir

۳- استادیار علوم سیاسی دانشگاه اصفهان

Email: a.alihosseini@ase.ui.ac.ir

۴- دانشیار علوم سیاسی دانشگاه اصفهان

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۲

مقدمه

برخلاف رویه سنتی به زبان در اندیشه‌های متفکرانی چون جان سیرل، جان آستین، ویتگنشتاین متأخر و کوینتن اسکینر به وجوه کاربردی زبان و تغییراتی که کلمات و جملات می‌توانند به صورت عمدی یا غیرعمدی ایجاد نمایند، مورد توجه قرار گرفت. این تغییر نگاه به زبان باعث توجه به ابعاد مختلف آن مانند گوینده، هدف، شرایط و زمینه‌های کنش گفتاری از یک سو و نتایج برآمده از این کنش، از سوی دیگر شده است. از جمله کسانی که با تأثیرپذیری از اندیشمندان مذکور به کنش گفتاری با رویکرد هرمنوتیکی توجه نموده است، کوینتن اسکینر هست که در این مقاله از روش وی استفاده خواهد شد. به هر حال بازآفرینی زمینه و بافت تاریخی به صورتی عمیق و پیچیده و درهم‌تنیده برای بازبازی معنا و روندهای ساخته شدن و فهمیده شدن معنا بسیار مهم و اساسی می‌باشد. هرمنوتیک اسکینر ضمن نقد هرمنوتیک‌های متن‌گرا و زمینه‌گرا به نوعی در تلاش هست تا یافته‌های هر دو روش مذکور را با متدولوژی قصدگرایی خودش تلفیق نماید تا بتواند به نیت اصلی مؤلف پی ببرد. در واقع رویکرد زمینه‌گرایی محیط تاریخی نویسنده را مهم می‌داند. زمینه‌گرایان معتقدند که اگر ما به تأثیرات و نگرانی‌های نویسنده که منبعث از زیست جهان وی است، توجه کنیم، در فرایند فهم متن عملکرد بهتری خواهیم داشت (بیور، ۲۰۱۱: ۱۱).

در این پژوهش تلاش شده مهم‌ترین مؤلفه‌های اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری در مورد هنجار انقلاب اسلامی مورد واکاوی قرار گیرد. پرسش اصلی این پژوهش حول این مسئله است که جایگاه مفهوم انقلاب در کنش گفتاری و اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری با توجه به زمینه‌های سیاسی چگونه است؟ در ارتباط با پیشینه‌ی موضوع معینی‌پور، مسعود و رضا لکزایی (۱۳۹۱) در پژوهشی با موضوع ارکان امت واحده و تمدن اسلامی از منظر امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری با توجه به آثار و مکتوبات امام و رهبری به عوامل دین، عقلانیت، اخلاق و علم به ارکان چهارگانه تشکیل دهنده تمدن اسلامی اشاره می‌کنند. مهدی روحی (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان نقش مذهب در انقلاب اسلامی ایران پرداخته‌اند که یافته‌های آن نشان می‌دهد که ایدئولوژی و نرم‌افزار شکل‌گیری انقلاب اسلامی در ایران، مذهب بوده است. مهدی دگنچی (۱۳۹۴) در پژوهشی با موضوع احیای تمدن اسلامی از نگاه امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری به تبیین و توضیح روش‌های احیای تمدن اسلامی با رویکرد نظری - فرهنگی می‌پردازند. کریم مهری (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان دولت اسلامی بر اساس بیانات مقام معظم رهبری: روش نظریه‌پردازی داده بنیاد به بازسازی معنایی دولت اسلامی در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری پس از انقلاب می‌پردازند و بر این باورند که اقدامات رژیم پهلوی موجب شکل‌گیری و رشد اندیشه سیاسی اسلام و به تبع آن بر فرآیند انقلاب تأثیر گذاشت. اهمیت و ارزش این پژوهش در مقایسه و تمایز با نمونه‌های مشابه در نوع نگاه هرمنوتیکی، شرایط زمانی و

تاریخی مورد بررسی است. در واقع کنش گفتاری هرمنوتیکی مفهوم انقلاب در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری ارتباط وثیقی با زمینه‌های سیاسی دوران رهبری ایشان داشته است. با توجه به مسائل داخلی کشور و تقابل استکبار با انقلاب اسلامی اتخاذ نظریات و سیاست‌های متناسب با این وضعیت مذکور ناگزیر می‌نمود.

چارچوب نظری

بدون شک گفتارها و نظریات هر اندیشمندی تا حد زیادی متناسب با زمینه‌ها و شرایط زیست جهان وی رقم می‌خورد. در برخی از موارد این نظریات در پاسخ به شرایط ایجاد شده و در جاهایی در پی ارائه راهکارهایی به منظور نشان دادن مسیر و راه بیان شده‌اند. کنش گفتاری مقام معظم رهبری نیز از این قاعده مستثنی نیست. در واقع زندگی اجتماعی بشر توسط اعمال و نگرش‌های وی ایجاد می‌شود اما در عین حال از نظر معرفتی وجودی عینی دارد و بخشی از جهان طبیعی است. مفهوم اساسی این زندگی این است که تابع زمینه‌های مختلف بوده و گفتارهایی در شرایط مذکور هستند که با ایجاد دلایل مستقل راه اقدامات عملی را هموار می‌کنند (سرل^۱، ۲۰۰۶: ۱۲). به بیان دیگر بسیاری از کنش‌ها متناسب با کلماتی شکل می‌گیرند که می‌توان آنها را کنش گفتاری نامید (آستین^۲، ۱۹۷۵: ۸۵). جان آستین بر این باور است که زمینه‌های مختلف در تولید واژگان تأثیرگذار هستند و در فرایند کنش اجتماعی درگیر می‌شوند. زمینه‌ها نه تنها می‌توانند تغییراتی در مفهوم یا منابع کلمات ایجاد کنند؛ بلکه قادرند بیان آنها را بهبود یا محدود نمایند (دافی^۳، ۲۰۰۵: ۷۷). به هر حال باید توجه داشت که در نیمه دوم قرن بیستم گرایش به متون و نقش آنها در اندیشه سیاسی روبه فزونی گرفت و کاربرد زبان در وجه کاربردی آن مورد توجه قرار گرفت. در واقع در بسیاری از موارد واژگان مشابه برای اقدامات عملی متفاوت به کار گرفته می‌شوند (آستین، ۱۹۷۵: ۸). از مهم‌ترین نویسندگانی این حوزه ویگنشتاین متأخر هست که معتقد است کاربرد زبان یک اصطلاحی است که با شرایط خاص و محیطی که در آن گفته یا نوشته می‌شود، ارتباط دارد. از این فراتر وی به حدی از پراکسیس و عملگرایی معتقد شده بود که اعتقاد داشت زبان را باید در عمل ریشه‌یابی کرد (ویگنشتاین^۴، ۱۹۹۴: ۵۸). به عبارت دیگر ویگنشتاین در پی این بود تا توضیح دهد که چگونه می‌توان درباره مفاهیم کلیدی و با معنی در پوزیتیویسم منطقی از نظریه بازی‌های زبانی استفاده نمود. به دنبال این رویکرد نیز دو گرایش ایجاد شد: یکی جان آستین و طرفدارانش که به توسعه نظریه کنش گفتاری پرداختند و رویکرد دیگر که توسط گریس و پیروانش پیگیری شد که به نظریه زبان شناختی یا فلاسفه زبان معروف شدند که در اینجا بر تحلیل مفهوم

1. Searle
2. Austin
3. Duffy
4. Wittgenstein

معنی در مورد یک موضوع تمرکز می‌کند. به‌ویژه وقتی که کسی معنی امری را از راه گفتن آن ارائه می‌دهد (اسکینر^۱، ۱۹۷۵: ۲۱۵).

باید توجه داشت که زبان باستانی‌ترین دستگاه اقناع است. توانایی استفاده از منابع زبانی مطابق با نیازهای هر نوع ارتباط مهارت مهمی در دست‌یابی به اهداف شخصی یا عمومی است (سرل، ۱۹۶۹: ۲۱۵) و گفتار سیاسی منتج از آن مردم را به انجام یا عدم انجام کاری وادارد (دیوید^۲، ۲۰۱۴: ۱۶۴). سرل و جان آستین و بعد از آن کوئینتن اسکینر نیز بر کنش گفتاری نویسنده تأکید کرده‌اند. بدین ترتیب که در هر اثر هنری با هر نوع گرایشی عملاً دارای پیچیدگی ذاتی قابل توجهی خواهد بود و از ابزارهایی چون طنز، تلمیح، کنایه و طیف گسترده‌ای از تأثیرات نمادی و تمثیلی استفاده می‌شود (اسکینر، ۲۰۰۴: ۶۹). از این‌رو افرادی مانند اسکینر که متأثر از کنش گفتاری جان آستین هست، معتقد است برای رسیدن و بازسازی معنای اصلی متن نباید از نیت و انگیزه نویسنده غفلت کرد (اسکینر، ۲۰۰۲: ۶۹). به همین دلیل بسیاری هسته اصلی نظریه اسکینر را همین تمرکز وی بر «اغراض» نویسندگان و اندیشمندان می‌داند (اسکینر، ۱۹۷۸: ۴۹).

همان‌طور که اتفاقات به مرور عقب می‌افتند، ما از شرایطی که در آنها اتفاق افتاده است آگاهی پیدا کرده و نقش زمینه‌ها در شکل‌گیری وقایع روشن‌تر می‌شود (پوکاک^۳، ۲۰۰۴: ۵۳۲). اسکینر نیز معتقد است نمی‌توان بدون توجه به تغییرات شرایط معانی، از واژگان صحبت کرد. این یک واقعیتی است که طبقه‌ای از کلمات وجود دارند که می‌توان آنها را واژگان قوی نامید. واژگانی که با ایده‌آل‌ها و ارزش‌ها مرتبط هستند. هرگونه تحلیلی در مورد این واژگان نیازمند رجوع به محیط شکل‌گیری آنهاست (اسکینر، ۱۹۸۹: ۹). وی همچنین معتقد است که نمی‌توان آثار گذشته تئوری سیاسی را به‌عنوان مشارکت در بحث‌های چند ساله خواند؛ بلکه باید به‌عنوان کنش‌های گفتاری خاص و ایدئولوژیک درک شوند (لامب^۴، ۲۰۰۹: ۵۲). به نظر می‌رسد در میان مورخان روشنفکر معاصر، اسکینر تأثیری زیادی بر روش بازشناسی متون تاریخی ارائه کرده است (جی^۵، ۲۰۱۳: ۳۷). وی درباره هدف فعالیت فکری خویش، از موضعی که نقش آن را روشن کردن انتقادی مفاهیم اخلاقی و سیاسی است که امروزه برای ساخت و ارزیابی جهان مشترک ما استفاده می‌شود، دفاع می‌کند (اسکینر، ۲۰۰۵: ۳۰). کوئینتن اسکینر در این باره می‌گوید: من در سال ۱۹۶۲ در رشته تاریخ در کمبریج فارغ‌التحصیل شدم و تقریباً بلافاصله شروع به کار در مورد فلسفه سیاسی توماس هابز کردم. دو مورخ نظریه سیاسی بودند که اثرات آنها تأثیر عمیقی بر من به‌عنوان یک دانشجوی کارشناسی، جان پوکاکاند و پیترو لاسلت گذاشت. خیلی زود احساس کردم هرگز ادبیات انتقادی آن‌طور که شایسته هست، مورد توجه قرار نگرفته است و من

1. Skinner
2. David
3. Pocock
4. Lamb
5. Jay

برای رفع این کمبود تلاش کردم. جان پوکاک در این کار بسیار به من کمک کرد. (پروخونینک، ۲۰۱۲: ۱۸۲). نکته دیگری که در اندیشه اسکینر وجود دارد توجه به اندیشه تاریخی به منظور کمک به بحث‌های امروزی می‌باشد (ویمانز، ۲۰۰۷: ۵۱). به عبارت دیگر کارهای کوئتین اسکینر نه تنها در پی تغییر پارادایم در تاریخ اندیشه بود، بلکه در تلاش بود تا یک استدلال فراگیر ارائه کند تا مشخص سازد که فکر ما با پارادایمی که در آن قرار داریم محدود می‌شود (ریچاردز، ۲۰۱۰: ۷۱). شاید به همین دلیل است که کوئتین اسکینر در زمینه‌های تاریخ و سیاست توجه گسترده‌ای را به خود جلب کرد و بسیاری بر این عقیده‌اند که تفکر وی خرابکارانه و خلاقانه است؛ به طوری که در زمینه مطالعه تاریخ، روش تحقیق قدیمی را شکست و انقلابی روش شناختی ایجاد کرد و در دنیای سیاست با سرنگونی بسیاری از مفاهیم اساسی مشترک، باعث شد مردم بار دیگر به بسیاری از نظریه‌های بدیهی، نگاهی دوباره کنند (ژانگ، ۲۰۱۱: ۲۵). به نظر می‌رسد هرمنوتیک اسکینر تمامی دستاوردهای نظریات کنش گفتاری و کاربردی زبان را با خود به همراه دارد و از طرف دیگر تلاش کرده است تا ضمن توجه به زمینه‌های شکل‌گیری متون، نیت اصلی مؤلف را با ارائه مراحل پنج‌گانه خویش کشف کند.

البته قبل از اسکینر، هایدگر نیز در کتاب هستی و زمان خویش، مسیر هرمنوتیک را از معرفت شناختی به هستی شناختی تغییر داده بود (بالو، ۱۳۹۷: ۸). از نظر وی تاریخ یک متن را از نظر هدف متن در نظر نمی‌گیرد بلکه به لحاظ منبع تاریخی به آن می‌نگرد که با استفاده از آن برای فهمیدن متن به هیچ وجه قصد گفتن ندارد و منبع تاریخی همه نیت و قصد متن را بیان نکرده و ما به هیچ وجه نمی‌توانیم همه آنچه را بیان کرده پیدا کنیم. زیرا تفاوت قصد فقط مربوط به هر متنی به طور انحصاری می‌باشد (گادامر، ۲۰۰۴: ۳۲۵-۳۳۴). در همین ارتباط اسکینر نیز معتقد است با روش تجربی نمی‌توان به درک همدلانه انسان دست پیدا کرد. به همین دلیل وی در جلد اول کتاب بینش درباره سیاست عنوان نموده تجربه‌ای که جهان ما مرکب از داده‌های حسی و به طور مستقیم قابل ادراک و توصیف است در ورطه بدنامی افتاده و بندرت کسی به امکان برپایی دانشی واقعی بر مبنای کاملاً مستقل از پیش داورهای ما اعتقاد دارد (اسکینر، ۲۰۰۲: ۷۸). در قرائت قصدگرایانه اسکینر برای باز تفسیر عمل مؤلف ضمن توجه به واقعیت فکر و ذهنیت او این عمل را باید در فضای گسترده طرح اعمال خود وی و فعالیت‌های قبل و بعد از عمل آن و همین طور فضای گسترده جهان سیاسی که این اعمال در آن انجام گرفته، گذاشت تا بتوان به فهم درست اندیشه مؤلف دست پیدا کرد (فی، ۱۳۸۶: ۲۴۹).

1. Prokhovnik
2. Weymans
3. Richards
4. Zhang
5. Gadamer

بدین ترتیب هرمنوتیک روشی اسکینر هرمنوتیک قصدگرایی است که در کنار مورخان اندیشه کسانی چون پوکاک عضو مکتب کمبریج جایگاه ویژه‌ای برای تاریخ اندیشه‌ها در نظر گرفته و مدعی است برای فهم اندیشه سیاسی باید به بازسازی زمینه اندیشه‌ای وی توجه کرد. اسکینر از شیوه سنتی تاریخ نگارش اندیشه‌ها که در آن متون بدون توجه به زمینه و با تکیه بر انسجام خاصی برای متن و ادعای حقیقت در آن مورد بررسی قرار می‌گیرند به شدت انتقاد می‌کند. در واقع مکتب کمبریج با تأثیر از نظریه کنشی زبان، حرف را نوعی عمل دانسته و نویسنده را به‌عنوان کنشگر در نظر می‌گیرند. به عبارت دیگر اسکینر بر این امر تأکید دارد که فلسفه اثباتی زبان همه گزاره‌های با معنا را به حقایق بیرونی ربط می‌دهند و معنای آنها با روش تغییر قابل تعیین هست. کواپن در این دیدگاه تردید می‌کند و ویتگنشتاین با اشاره به راههای متفاوت بکارگیری عملی زبان اعتقاد دارد که ما باید به جای توجه صرف به معانی کلمات بر کاربردهای متنوع آنها نیز تمرکز کنیم در واقع جان ال آستین و جان سرل و دیگران در انتقادات خود بررسی کاربردها در مقابل معنای واژگان بر مفهوم کنش گفتاری این امر تأکید داشتند (اسکینر، ۲۰۰۲: ۲). در واقع اسکینر روش‌های تفسیری را صرفاً به متن برای فهم اندیشه مؤلف توجه می‌کنند را نمی‌پذیرد و معتقد است باید به زمینه‌های فکری و سیاسی و همچنین نیت اصلی او نیز توجه داشت (اسکینر، ۲۰۰۲: ۷۸). بدین ترتیب و از دهه ۵۰ و ۶۰ میلادی در کنار فلسفه‌های تحلیلی و زبانی و روش‌های هرمنوتیکی مؤلف محور، رویکرد سومی اضافه شد که با نام اسکینر پیوند خورده است. روش شناسی وی با نقد دیدگاه‌های پیشین بر زمینه‌های زبان شناختی در تفسیر متن تأکید می‌کند.

همان‌طور که ذکر شد در روش‌شناسی اسکینر توجه به بافت تاریخی شرط لازم است ولی کافی نیست؛ زیرا باید توجه به بافت زبان و نیت مؤلف نیز داشت. اسکینر این عقیده را که مؤلف با گفتن یا نوشتن کاری را می‌خواهد انجام دهد از نظریه کنش‌های گفتاری جان ال آستین گرفته است. به هر حال باید تأکید کرد که روش هرمنوتیک اسکینر ترکیب هوشمندانه‌ای از گونه‌های متفاوت هرمنوتیک است. در حالی که توانسته به‌خوبی از انحراف نسبی‌گرایی هرمنوتیک فلسفی به دور باشد، از سادگی و یک‌جانبه‌نگری هرمنوتیک روشی اولیه نیز فاصله گرفته است. هر چند بر نقش نیت مؤلف، که جوهره واقعی روش هرمنوتیک است تأکید دارد اما از زمینه و نقش خواسته یا ناخواسته خواننده در فهم نیز غافل نمانده است. از این‌رو اسکینر معتقد است برای رسیدن و بازسازی معنای اصلی متن باید بتوان نیت و انگیزه نویسنده را نادیده گرفت (اسکینر، ۲۰۰۲: ۹۶). البته اسکینر در بحث تفسیر متون مختلف تذکراتی در قالب اسطوره‌های متفاوت ارائه می‌کند که هدف آنها فهم معنای واقعی متن است. به‌عنوان نمونه اسطوره تقدم سازی در صدد تلفیق قصد و نیت نویسنده و آنچه برای خواننده یا مفسر امروزی اهمیت دارد، شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر مفسر تلاش می‌کند تا واژه‌های نامتقارنی را با هم ترکیب کند تا ایده‌ی خودش را با ایده‌ی تاریخی پیوند بزند و در واقع ادعای خود را توجیه کند (اسکینر، ۲۰۰۲: ۷۳).

می‌توان گفت که بر طبق متدولوژی اسکینر، برای فهم اندیشه‌های سیاسی یک اندیشمند هم باید گفتمان سیاسی مسلط بر جامعه و زمانه وی را شناخت و هم باید قصد و نیت آن اندیشمند برای برقراری ارتباط در چنین گفتمانی را دریافت. یعنی باید محیط تألیف اثر را بازآفرینی کرد (اسکینر، ۲۰۰۰: ۱۴). به گفته تولی، مفسر آرای اسکینر، تقریباً از همان آغاز اثر اسکینر حول سه محور شکل یافته است: تفسیر متون تاریخی، بررسی شکل‌گیری و تحول ایدئولوژیک، تحلیل روابط ایدئولوژی با کنش سیاسی تجلی‌بخش آن ایدئولوژی (تولی^۱، ۱۹۸۸: ۵۸).

به‌طور کلی در فرایند تحلیل اسکینر پنج مرحله اصلی وجود دارد که باید به آنها پاسخ داد. لازم به ذکر است که در این پژوهش منظور از متن معنای وسیع آن که شامل مکتوبات، سخنان، نمادها، تصاویر و هر آنچه که حاوی پیامی برای مخاطب باشد، هست.

زمینه ایدئولوژیک

از آنجایی که در این مرحله اسکینر ارتباط خاصی میان زمینه ایدئولوژیک متن و گفتار قائل هست، در پی توضیح ابعاد این ارتباط می‌باشد. به همین دلیل اسکینر معتقد است که یک متن را باید به روش‌های مختلف خواند، حتی اگر تنها یک راه معتبر برای تفسیر آنها وجود داشته باشد (برنز^۲، ۲۰۱۱: ۳۲۷). وی معتقد است مشکل رویکرد متن‌گرایی این است که وجود یک‌سری مفاهیم را ابدی و ازلی می‌داند که مستقل از زمینه تاریخی شکل‌گیری آنها قابل تصور نیست (اسکینر، ۱۹۶۹: ۱۳).

زمینه ایدئولوژیک شکل‌گیری انقلاب اسلامی از یک سو به سیطره گفتمان مدرنیستی بر دولتمردان ایرانی و از دیگر سو به سیطره نگاه محافظه‌کار و قعودگرا بین فعالان مذهبی اجتماعی ارتباط دارد. گفتمان مدرنیستی حاکم بر نخبگان فکری و ایزاری ایرانی راه و مسیر نیل به توسعه را راهی جدا و فارغ از دین می‌دانست؛ بر این اساس راه رسیدن به دروازه‌های پیشرفت از مسیر کنار گذاشتن انگاره‌های سنتی که بخش عمده‌ای از آن دینی بود می‌گذشت؛ کنش‌های صورت گرفته در سلسله پهلوی از همین آبخشور نظری بود. از سوی دیگر نگاه حاکم بر فعالان اجتماعی و مذهبی جامعه نیز نگاهی محافظه‌کارانه بود. سیطره قرن‌ها پادشاهی بر ایران که بخش عمده‌ای از آن به پادشاهان سنی مذهب اختصاص داشت، سبب تثبیت نگاه تقیه و محافظه‌گرایانه در بین روحانیان و قشر مذهبی شده بود. در این شرایط هنجار مرسوم زمانه در قالب این دو محور سامان یافته بود.

در ارتباط با این مرحله هرمنوتیک اسکینر، امام خمینی(ره) روند خود را در لزوم بازگشت جهان به اسلام را در برگیرنده دو مرحله می‌دانند: اولین مرحله تخلیه به معنی خلاص شدن از دست اندیشه‌ها و اعمال منسوخ می‌باشد و دوم تخلیه به معنی پروسه شیرین کردن و افزودن چیزهای جدید است. از جمله اندیشه‌هایی که می‌بایست به‌وسیله تخلیه دور ریخته شود اندیشه تقیه هست که امام ابتدا آن را

1. tully
2. Burns

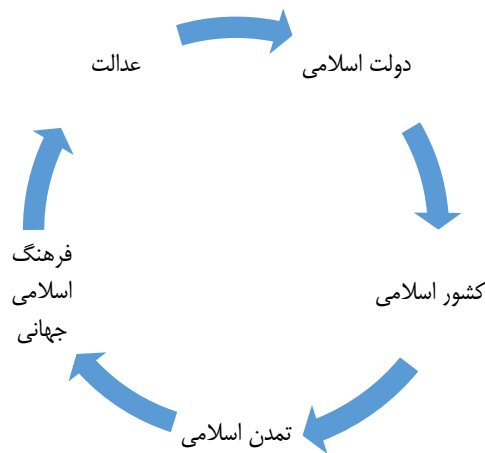
حرام اعلام کرد و آنچه در مرحله بعد مهم‌تر به نظر می‌رسد تجلیه است که از حکایت از نوآوری و تغییر دارد (هیکل، ۱۹۸۳: ۲۴۷). این تغییر جهت توسط امام باعث توجه به ابعاد انقلابی فقه سیاسی شیعه گردید و توانست هویت جدیدی را ایجاد کند که در تاریخ تشیع بی‌سابقه بود. مقام معظم رهبری پس از تثبیت هویت انقلابی و غلبه انقلاب بر دو چالش پیش گفته، با چالش هویت مواجه شدند. هویت انقلاب اسلامی تا چه حد و با چه میزانی از خلوص از اسلام ناشی شده است و تا چه میزان ناگزیر است از سایر منابع معرفتی و دستاوردهای شرقی و غربی بهره‌مند شود. در واقع آیا انقلاب ایران توانسته راهی متمایز و متفاوت فراروی بشیریت قرار دهد یا صرفاً تکراری از گفتمان‌های موجود است. در مواجهه با این چالش هویتی ایشان می‌فرمایند:

«پس این انقلاب توانست به ما، هم هویت بدهد، هم آرمان بدهد؛ این مهم است. ما، هم هویت پیدا کردیم ما فهمیدیم چه کسی هستیم» (بیانات در جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۶).

بنابراین زمینه ایدئولوژیک بیان نظریه امت اسلامی توسط مقام معظم رهبری از حرکتی هویت‌مدارانه انقلاب اسلامی می‌باشد. در واقع تشکیل امت اسلامی هدف جهانی و مرحله غایی انقلاب اسلامی می‌باشد که مقام معظم رهبری رسیدن به آن را در طی پنج مرحله و گام ترسیم نموده‌اند. این مراحل به ترتیب عبارتند از: اول انقلاب اسلامی، دوم نظام اسلامی، سوم دولت اسلامی، چهارم جامعه اسلامی و در نهایت امت اسلامی (موسوی، ۲۰۱۷: ۳۰).

این هویت جدید که زمینه ایدئولوژیک کنش گفتاری رهبری را تشکیل می‌دهد، اهدافی را پیگیری می‌کند که با هویت اسلامی همخوانی دارد. ایشان در مورد اهداف انقلاب می‌فرمایند: هدف نهایی، تعالی و تکامل و قرب الهی است. هدف پائین‌تر از آن، انسان‌سازی است؛ هدف پائین‌تر از آن، ایجاد جامعه‌ی اسلامی است با همه‌ی مشخصات و آثار، که استقرار عدالت در آن باشد، توحید باشد، معنویت باشد... (بیانات در دیدار فرماندهان سپاه، ۱۳۹۰). از دیگر عناصری که هم با فقه سیاسی شیعه عجین شده است و هم از مبانی اصلی انقلاب اسلامی هست و از عوامل اصلی شکل‌گیری آن نیز به حساب می‌آید، اصل عدالت می‌باشد. در میان اصول وعده داده شده انقلاب یکی از مهم‌ترین شعارها و آرمان‌ها، همین آرمان عدالت بوده است. این آرمان است که انقلاب را از ایدئولوژی مرسوم سرمایه‌داری جهانی متمایز می‌سازد. از همین روست که در مسیر فاصله گرفتن از ایدئولوژی سرمایه‌داری جهانی تأکید بر این اصل از چنان ظرفیتی برخوردار هست که می‌تواند مسیر رسیدن به تمدن نوین اسلامی را هموار سازد. معظم‌له از مهم‌ترین مؤلفه‌های هنجار نوین را دست‌یابی به امر عدالت می‌داند و در این باره می‌فرماید:

«انسان‌ها از اول تاریخ تا امروز و از امروز تا پایان دنیا، همیشه عدالت را دوست داشته‌اند و به عدالت نیازمند بوده‌اند؛ این تغییر پیدا نمی‌کند. با استقرار عدالت و الزامات آن حرکتی را ترسیم می‌نمایند که رو به سوی ایجاد تمدن نوین اسلامی خواهد داشت» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۸۴).

شکل ۱: جایگاه اصل عدالت

کنش سیاسی و زمینه عملی

در مرحله دوم از نظریه اسکینر باید به نقش کنش گفتاری مقام معظم رهبری در ارتباط با کنش سیاسی موجود به منظور روشن ساختن ابعاد پنهانی از حوادث رخ داده توجه نمود تا ضمن روشننگری جنبه‌های رخداد مذکور، چراغ مسیر روشن و نمایان شود و راه اصلی از کجراهه‌ها مشخص گردد. در همین ارتباط اسکینر معتقد است بسیاری از متون برای حمایت از عقاید خاصی به نگارش در می‌آید (جیاناکوپولوس^۱، ۲۰۱۲: ۱۰۱). از منظر وی زمانی می‌توان به معنای درست متون تاریخی دست پیدا کرد که به زمینه و سنت‌هایی که این متون نگاشته شده‌اند، پی برد (اسکینر، ۲۰۱۲: ۱۰۱). البته اسکینر بر این نکته تأکید دارد که یک متن باید ظرفیت خاصی از نظر فهم باشد تا در میان خوانندگان خویش به کنش اجتماعی منجر شود (اسکینر، ۱۹۷۲: ۴۰۶). درک شرایط پس از رحلت امام و فرآیند بازسازی کشور ناشی از جنگ تحمیلی، توطئه‌ها و دشمنی‌های شرق و غرب همگی شرایطی است که در طراحی کنش گفتاری مقام معظم رهبری هویدا است. به همین کنش گفتاری رهبر انقلاب در جهت لزوم تلاش دولتمردان برای بازسازی خسارات ناشی از جنگ شکل می‌گیرد. ایشان در مورد علت ایجاد جنگ و تبعات ناشی از آن می‌فرمایند:

«جنگ را به‌وجود آوردند، تا نظام اسلامی را از بین ببرند، یا وادار به تسلیم کنند» (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۷۰).

در تقابل هویتی نظام سرمایه‌داری جهانی با انقلاب اسلامی ایران با نگاهی به برنامه‌های ارائه شده توسط برخی از افراد در دولت سازندگی شاهد نفوذ عقاید سرمایه‌دارانه و مدرنیسم در مدیریت کشور

1. Giannakopoulos

می‌باشیم. نفوذی که در پی اشاعه ارزش‌های هنجار مقابل انقلاب اسلامی با تأکید بر مفاهیمی همچون اقتصاد لیبرالی، جذب سرمایه خارجی و اعتماد به نهادهای بین‌المللی سرمایه‌داری، رقابت‌گرایی حداکثری در اقتصاد و عدم توجه به طبقات ضعیف جامعه، درصدد انحراف جامعه از هویت ارزشی انقلابی خود بود.

در جریان برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجرای برنامه تعدیل دولت سازندگی زمینه‌های لازم برای ثروت اندوزی برخی از مسئولان و تغییر ارزش‌های جامعه به سمت و سوی مادیات رخ داد که مقام معظم رهبری در جهت حفظ خلوص انقلاب و آرمان‌های ارزشی آن بر لزوم داشتن تقوا برای مسئولان و رعایت ساده‌زیستی که از ملزومات رسیدن به اهداف کلان انقلاب اسلامی است، می‌فرماید: از جمله‌ی جاهایی که تقوا باید خودش را نشان بدهد، مسئله‌ی رعایت بیت‌المال است، مسئله‌ی خویش‌داری در برابر طغیان نفس است؛ مال‌اندوزی، مشکلات اخلاقی، میل به زندگی تجملاتی و اشرافیت؛ اینها چیزهایی است که ما مسئولین جمهوری اسلامی باید خیلی مراقب باشیم (بیانات در دیدار با مسئولان نظام، ۱۳۹۸). همان‌طور که اشاره شد تغییر رویه ارزشی جامعه و برخی از مسئولان به سمت مال‌اندوزی و از زمینه‌های اصلی شکل‌گیری نظریه نظام اسلامی و دولت اسلامی می‌باشد. مقام معظم رهبری که دغدغه حفظ ارزش‌ها و اصول انقلابی را داشتند در برابر تغییرات مذکور موضع‌گیری کرده و در کنش گفتاری که رفتار مسئولان فعلی را هدف و چراغ راه سایرین در مدیریت کلان کشور می‌باشد، می‌فرماید:

« انقلاب آن‌جایی است که پایه‌های غلطی برچیده می‌شود و پایه‌های درستی به جای آن گذاشته می‌شود. این قدم اول است. انقلاب که تحقق پیدا کرد، بلافاصله بعد از آن، تحقق نظام اسلامی است. نظام اسلامی، یعنی طرح مهندسی و شکل کلی اسلامی را در جایی پیاده کردن. بعد از آن که نظام اسلامی پیش آمد، نوبت به تشکیل دولت اسلامی به معنای حقیقی می‌رسد؛ یا به تعبیر روشن‌تر، تشکیل منش و روش دولتمردان - یعنی ماها- به‌گونه اسلامی؛ چون این در وهله‌ی اول فراهم نیست؛ بتدریج و با تلاش باید به‌وجود آید. مسؤولان و دولتمردان باید خودشان را با ضوابط و شرایطی که متعلق به یک مسؤول دولت اسلامی است، تطبیق کنند. یا چنان افرادی - اگر هستند - سر کار بیایند؛ یا اگر ناقصند، خودشان را به سمت کمال در آن جهت حرکت دهند و پیش ببرند. این مرحله سوم است که از آن تعبیر به ایجاد دولت اسلامی می‌کنیم. نظام اسلامی قبلاً آمده، اکنون دولت باید اسلامی شود. دولت به معنای عام، نه به معنای هیأت وزرا؛ یعنی قوای سه‌گانه، مسؤولان کشور، رهبری و همه. مرحله‌ی چهارم - که بعد از این است - کشور اسلامی است. اگر دولت به معنای واقعی کلمه اسلامی شد، آن‌گاه کشور به معنای واقعی کلمه اسلامی خواهد شد؛ عدالت مستقر خواهد شد؛ تبعیض از بین خواهد رفت؛ فقر بتدریج ریشه‌کن می‌شود؛ عزت حقیقی برای مردم به‌وجود می‌آید؛ جایگاهش در روابط بین‌الملل ارتقاء پیدا می‌کند؛ این می‌شود کشور اسلامی. از این مرحله که عبور کنیم، بعد از آن، دنیای اسلامی است. از کشور اسلامی می‌شود دنیای اسلامی

درست کرد. الگو که درست شد، نظایرش در دنیا به وجود می‌آید» (بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۷۹).

با توجه به آنچه ذکر شد ارتباط میان کنش گفتاری و هدف از ارائه آن با در نظر گرفتن شرایط روز جامعه قابل تشخیص می‌باشد.

تکوین یا تغییر ایدئولوژی‌ها

در ادامه مراحل خاص اسکینر در بحث کنش گفتاری و تقویت هنجار مرسوم نباید از نقش ساختار سیاسی در بازتولید هدف اصلی گوینده غفلت نمود. در این اینجا باید به این نکته توجه کرد که کنش‌های اجتماعی به اندازه‌ی کافی توسط فرآیندهای عادی با رویکرد علی توضیح داده می‌شوند. با این وجود تأکید بر معنای کنش‌های اجتماعی کمتر مورد توجه قرار گرفته است (اسکینر، ۲۰۰۴: ۷۹). به عبارت دیگر از نظر اسکینر هر متن می‌تواند به‌عنوان کنشی در زمینه اجتماعی خاص خود نقش آفرینی کند (اسکینر، ۲۰۰۷: ۱۰۷). و نقش ساخت سیاسی بازتولید کنش مورد نظر خویش است. اولین عنصر در کنش گفتاری قصد گوینده و دومین آن قرارداد و بعد زبانی آن برای ابراز مقاصد خود می‌باشد. در واقع یکی از ابزارهای تأثیرگذار برای دستیابی به فعل مضمون در سخن توجه به بافت و زمینه‌های شکل‌گیری است (سرل، ۲۰۰۶: ۶۴). چیزی که اسکینر در نظریه‌های خویش به آن پرداخته است.

در ارتباط با این مرحله نگاهی به تاریخ نشان می‌دهد که حداقل از اواخر عهد ناصرالدین شاه ملت ایران از نظر سیاسی نسبت به حاکمیت ناراضی بوده و امید تشکیل حکومت ایده را در نظر داشته و طی چندین مرتبه در دوره‌های مختلف تلاش کرد تا به آن دست یابد. در این راه شاهد انقلاب مشروطیت و نهضت ملی شدن نفت و سرانجام قیام ۱۵ خرداد هستیم و در هر مورد نیز ملت بهای سنگینی برای آن پرداخته است. در نهایت با کمک گرفتن از تجربیات و ارزش‌های قبلی توانست حکومت موجود شاهنشاهی را براندازد و در جهت استقرار نظام سیاسی دلخواه و مطلوب خود قدم بردارد (حشمت‌زاده، ۱۹۹۹: ۱۸۶).

یکی از مسائلی که نظر اغلب تحلیلگران انقلاب اسلامی را به خود جلب کرده و ناظران خارجی را به حیرت انداخت این مسئله بود که چطور در این انقلاب تمامی مردم همزمان و هماهنگ برخاستند و قیام کردند و همصدا خواستار تحول و تغییر اساسی این سقوط رژیم شاه و برقراری حکومت اسلامی شدند (محمدی، ۲۰۱۲: ۱۴۱). البته این سقوط باعث نشد که انقلاب با مشکلات تثبیت مواجه نشود؛ بلکه نظام سلطه با تلاش‌ها و روش‌های متعدد در جهت انحراف و شکست انقلاب کوشش کرده‌اند و همین زمان نیز در تلاشند.

در همین ارتباط و با توجه به مرحله سوم هرمنوتیک اسکینر ساخت سیاسی قدرت و در رأس نظام مقدس جمهوری اسلامی ولی فقیه با رهنمودهای خویش موجبات تقویت ایدئولوژی و هنجار مرسوم زمانه را فراهم می‌کنند. ایشان با طرح نظریه‌های دولت اسلامی، جامعه اسلامی، تمدن نوین اسلامی،

اقتصاد مقاومتی، گام دوم انقلاب، طراحی الگوی جهاد علمی و فرهنگی و... آینده هنجار مرسوم انقلاب و راههای رسیدن به آرمان‌های آن را ترسیم می‌کنند.

در زمینه دولت اسلامی رهبر معظم انقلاب با تکیه بر ظرفیت درون‌زای کشور، به سه ویژگی عمده آن اشاره می‌کنند: اول تکیه بر اقتدار درونی، دوم قطع امید از بیگانگان و سومین خصلت آن استفاده از نیروهای داخلی در همه زمینه‌ها می‌باشد. در مسیر جهاد علمی و فرهنگی بر لزوم احساس بعثت امت اسلامی، اتصال به توده‌های مردم، خط‌شکنی علمی، توجه کردن به ریشه‌های اصول انقلاب و داشتن روحیه انقلابی در این باره تأکید می‌نمایند (پورسعید، ۲۰۱۲: ۱۰۱). مقام عظامی ولایت و ویژگی‌های نظام سلطه را بردگی ملت‌ها، تحمیل رویکردها به آنان، تهدید و ارعاب، دفاع از اسرائیل، ریاکار و منافق می‌دانند و ابزارهای این نظام را شیوه‌های فرهنگی و تبلیغی، بحث حقوق بشر، ابزارهای اقتصادی، مداخله‌های نظامی و ابزارهای امنیتی به منظور دستیابی آنان به اهداف خود قلمداد می‌کنند (دهشیری، ۲۰۱۲: ۵۰). مقام معظم رهبری در جهت ایجاد امت واحد به تلاش‌های پیامبر اسلام (ص) اشاره می‌کنند و در مورد اتخاذ روش آنان می‌فرمایند: هدف بعثت پیامبر را در مطب رسم تربیت اخلاقی تربیت اخلاقی و تربیت قانونی می‌داند. رشد این ابعاد را هدف به پیامبر اسلام و سایر انبیای الهی دانسته و چنین روش دینداری را زندگی آسوده و رو به تکامل با آسایش و آرامش را برای بشر به‌عنوان می‌آورد می‌تواند تمدنی با نشاط و پویا ایجاد کرده و پایه اصلی تشکیل امت واحد اسلامی را بگذارد (معینی‌پور، ۲۰۱۲: ۵۵).

دستیابی به تمدن نوین اسلامی را از طریق مؤلفه‌هایی مانند حفظ وحدت اسلامی، اصلاح فرهنگ جوامع اسلامی، بهره‌مندی از روحیه شهادت طلبی، ایمان به خدا و تشکیل ارتش دفاعی مشترک می‌دانند. معظم له همواره هدف نهایی انقلاب اسلامی را ایجاد تمدن نوین اسلامی دانسته که بر پیشرفت همه جانبه متکی است و عنصر اساسی آن فرهنگ است. فرهنگی که شامل تمام الگوهای رفتاری و ارتباطی ما در حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است (علویان، ۲۰۱۸: ۶۲). بنابراین ساختار سیاسی انقلاب اسلامی با کنش گفتاری رهبران آن عجین شده است و پیوندی ناگسستنی میان ابعاد اسلام ناب و ساخت سیاسی در حکومت جمهوری اسلامی مشاهده می‌شود که وجوه بارز آن در مبارزه با نظام سرمایه‌داری و ایادی استکبار و دفاع از نظریه نظام انقلاب اسلامی می‌باشد.

ارتباط ایدئولوژی و کنش سیاسی

در این مرحله شاهد تبیین ارتباط میان رفتار سیاسی و ایدئولوژی سیاسی توسط اسکینر هستیم تا بتوانیم به مدد آن تأثیر این ایدئولوژی را بر رفتار سیاسی توضیح دهیم. آنچه در این مرحله مدنظر هست توجه به واژگان هنجارین خاصی است که در کنش گفتاری فرد قابل ردیابی است. مبنای بحث اسکینر در این مرحله این است که هر واژگان سیاسی حاوی شماری از اصطلاحات خواهد بود که

به صورت بین الادهانی تجویزی هستند (بهروزلک، ۲۰۰۴: ۶۵). از نظر اسکینر برای این که مؤلف بتواند واژگان هنجار مرسوم ایدئولوژی زمانه‌اش را دست کاری کند از نظر سطح با تکنیک توصیف مجدد خطابی ممکن خواهد شد (اسکینر، ۲۰۰۰: ۱۵۴). البته مطمئن ترین علامت ورود جامعه به داشتن خودآگاهانه مفهوم جدید این است که واژگان متناظر با آن توسعه یابند (سیوتو، ۲۰۰۹: ۳۱۹). با این حال متفکر اگرچه معترض مفهوم آن نیست ولی می‌کوشد تا حدود معنایی و کاربرد آنها را تغییر دهد. برای مثال اسکینر دوباره از ماکیاولی مثال می‌آورد که کوشیده تا برخلاف نظر اندرزنامه نویسان رایج زمانه فضیلت گشاد دستی را رذیلتی خطرناک برای شه‌ریار نشان دهد (اسکینر، ۲۰۰۰: ۱۵۴). بنابراین واژگان یا دیگر نمادها تا اندازه‌ای مقوم یا سازنده‌ی واقعیت‌های اجتماعی هستند (سرل، ۱۹۹۵: ۸۷). در ارتباط با این مرحله از هرمنوتیک اسکینر و کنش گفتاری مؤلف و در راستای دست‌یابی به نظریه‌های مقام معظم رهبری در توسعه هنجار مرسوم مورد نظر با واژگان تجویزی برخورد می‌شود که در عرصه عمل باید پیاده شوند. حمایت از ظرفیت‌های داخلی، جهش علمی، اقتصاد مقاومتی، مبارزه با استکبار، کاهش واردات و حمایت از تولید داخل، اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی، حفظ هویت و انگیزه‌های انقلابی، کار جهادی، تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه، برخورد با قاچاق و مفسدان اقتصادی، جهش تولید، حمایت از کالای ایرانی، حل معضلات روستاها، تقویت اعتقاد و ایمان به خداوند، استفاده از نیروهای مؤمن و انقلابی، تحقق و گسترش عدالت، تولید ثروت همراه با عدالت، عقلانیت، صالح بودن مسئولان، توجه به معیارهای خدایی، تأمین عزت ملی، گسترش دانایی و آزاداندیشی و... از مهم ترین این واژگان هنجارین می‌باشند.

نقش اندیشه‌ها و کنش‌های سیاسی در ترویج هنجار مرسوم

کوینتن اسکینر در این مرحله وارد فرآیند تثبیت هنجار مرسوم شده است. کنش گفتاری و اندیشه‌ها در مسیر ترویج و گسترش هنجار جدید، جهت‌گیری خواهند شد. با بررسی آرای مقام معظم رهبری و کنش گفتاری ایشان، شاهد وجوه فکری و عملی این اندیشه‌ها هستیم به طوری که وجه کاربردی آنان تا حد زیادی واضح و مبرهن بوده و جنبه عملیاتی دارند. در این مرحله اسکینر دو خط مشی را ارائه می‌دهد: خط مشی ایدئولوژیک و عملی. از لحاظ ایدئولوژیک گسترش و بسط یک نوآوری مفهومی تا حدودی محصول چگونگی تطبیق یافتن با دیگر مکاتب فکری است. از لحاظ عملی به توانایی ایدئولوگ‌ها در کنترل ابزارهای ترویج افکار، همانند دانشگاه، کلیسا و... می‌باشد. در واقع این مرحله می‌تواند ارتباط نزدیکی با نظریه گرامشی پیدا کند. بدین صورت که وی مفهوم فرهنگ هژمونیک را بسیار گسترش داده و تحلیلی خاص از چگونگی تأسیس و حفظ کنترل طبقه حاکم - بورژوازی - ارائه می‌دهد. وی کنترل دولت از طریق خشونت، اجبار سیاسی و اقتصادی ناکافی دانسته و بر این امر تأکید دارد که ایدئولوژی و فرهنگ هژمونیک باید ارزش‌ها و هنجارهای خاص خود را تبلیغ کند تا آنها به

ارزش‌های عقل سلیم همگان مبدل شوند (گرامشی^۱، ۱۹۹۹: ۸۷). به‌طور کلی نظریه‌های سیاسی می‌توانند بسیاری از اقدامات سیاسی در عرصه عمل را توضیح دهند (برشت^۲، ۲۰۱۵: ۴۹۷). امروزه هر نظریه‌ای از کارکرد نمادهای مختلف برای گسترش خود استفاده می‌کند و این کاربرد بازتولید آنها را در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ایدئولوژیک در پی خواهد داشت (ودمایر^۳، ۲۰۱۰: ۱۴۱).

در ارتباط با خط‌مشی ایدئولوژیک مورد توجه اسکینر، در فرآیند تکوین، تثبیت و ترویج ایدئولوژی جدید شاهد ترویج نظریه ولایت فقیه، حکومت اسلامی، جمهوری اسلامی و مؤلفه‌ای مرتبط با آن مانند مبارزه با مستکبران جهان، حمایت از مستضعفان، صدور انقلاب، حمایت از شیعیان، استقلال و آزادی از یوغ طاغوت، عدم وابستگی به شرق و غرب و در نهایت به منظور نهادینه ساختن هنجار جدید به دنبال اسلامی کردن نهادها هستیم. در ارتباط با این مرحله از هرمنوتیک اسکینر اقدامات عملی و نظری به منظور تثبیت هنجار مرسوم صورت می‌پذیرد. بدین ترتیب و در حوزه‌ی نظری آنچه در فرآیند قبل از پیروزی انقلاب و پس از آن اتفاق افتاد، در نوع خود و از نظر بسیاری از اندیشمندان متمایز و متفاوت بود برخی دوران رهبری امام را به چهار دوره تقسیم می‌کنند: دوره اول از آغاز قیام امام تا تبعید، دوره دوم دوران تبعید، دوره سوم از آغاز جرقه‌های انقلاب در دی ماه ۱۳۵۶ تا پیروزی انقلاب اسلامی و دوره چهارم پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تقسیم می‌کنند (محمدی، ۱۹۹۱: ۱۰۵). با نگاهی با ساختار قانون اساسی می‌توان تلاش‌های نظری و عملی را در حوزه ترویج هنجار مرسوم جدید مشاهده کرد. در واقع قانون اساسی با توجه به محتوای اسلامی انقلاب ایران که حرکتی برای پیروزی تمام مستضعفین بر مستکبرین بود، زمینه تداوم این اقدام را در داخل و خارج کشور فراهم می‌کند به‌ویژه در گسترش روابط بین‌المللی با دیگر جوامع اسلامی و مردمی می‌کوشد تا راه تشکیل امت واحد جهانی را هموار کند و به استمرار مبارزه در نجات ملل محروم و تحت ستم در تمامی جهان دست یابد. با توجه به اصل یازدهم قانون اساسی و با استناد به حکم آیه کریمه ۹۲ سوره انبیا «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ» دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست کلی خود را بر پایه ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی قرار دهد و کوشش پیگیر به عمل آورد تا وحدت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام را تحقق بخشد (ملک افضلی اردکانی، ۲۰۱۲: ۲۷۲). همچنین در ارتباط با قانونگذاری مطابقت با شرع امام خمینی(ره) در کتاب ولایت فقیه و حکومت اسلامی تفاوت حکومت اسلامی با حکومت‌های مشروطه سلطنتی و جمهوری در این است که نمایندگان مردم یا شاه در این‌گونه رژیم‌ها به قانونگذاری می‌پردازند؛ در صورتی که قدرت مقننه و اختیار تشریح در اسلام به خداوند متعال اختصاص یافته است. شارع مقدس اسلام یگانه قدرت مقننه است و هیچ قانونی نباید بر

1. Gramsci
2. Brecht
3. Wedemeyer

خلاف حکم شارع به اجرا گذاشته شود (امام خمینی، ۱۹۹۷: ۴۶)؛ و این فرآیند در بندهای متعدد اصول قانون اساسی گنجانده شده است.

با توجه به این مرحله نظریه اسکینر در حوزه‌ی عمل نخستین گام عملی و بارز در ماه‌های آخر جنگ تحمیلی به صورت مقدماتی برداشته شد و برای حمایت از ارتش و سپاه و شاید اقدام آنها در درازمدت ستاد فرماندهی کل قوا ایجاد گردید و درصد بالاتر از وزارتخانه‌های سپاه دفاع در هم ادغام شدند و اقدام عملی و ملموس دیگر ادغام شهرداری، کمیته انقلاب اسلامی و ژاندارمری در سازمانی به نام نیروی انتظامی بوده است. بازسازی ادارات، سازمان‌ها و دستگاه دولتی که در خدمت و گسترش قدرت و سلطنت بودند در جهت خدمت مردم و اهداف انقلاب بازسازی شدند. همچنین نوعی تقسیم کار بر اساس تخصص و تعهد در دستور کار قرار گرفت. تشکیل هسته‌های گزینش به منظور رسیدگی به سوابق و جایگزین کردن نیروهای متعهد و انقلابی از طبقات مختلف مردم از مهم‌ترین اقدامات این حوزه می‌باشد. همچنین انتخاب آخرین جمعه ماه رمضان به‌عنوان روز قدس، گسترش برگزاری نمازهای جمعه در سراسر کشور، حمایت از گروه‌های مقاومت در کشورهای مختلف، برگزاری اعیاد مذهبی و مراسم‌های عزاداری ائمه (ع)، فراهم ساختن زیر ساخت‌های پیاده‌روی میلیونی اربعین حسینی، راهپیمایی مردمی به منظور زنده نگهداشتن شعارهای انقلاب و... از مهم‌ترین اقداماتی است که در جهت تقویت هنجار مرسوم زمانه انجام می‌شود. مقام معظم رهبری از اصول اسلام به‌عنوان خطوط راهنما یاد می‌کنند:

اسلام را آن چنان که فهم صحیح انسانی و در متون اصیل اسلامی هست، باید فهمید، باید دانست و با هدایت قرآنی از آن بهره برد. خود قرآن «تبیاناً لکل شیء» است؛ ... اما اسلام را از خود اسلام باید گرفت؛ حقایق اسلام را از متون اسلام باید گرفت؛ حقایق اسلام را با مصطلحات خود اسلام بایستی دانست و فهمید و مورد عمل قرار داد (بیانات در دیدار با کارگزاران نظام، ۱۳۷۷). ایشان همچنین در راستای گسترش و بسط هنجار مرسوم زمانه بر هویت انقلابی و کار جهادی، زنده نگهداشتن فداکارهای دفاع مقدس، حفظ وحدت همگان، حفظ و تقویت انگیزه‌های انقلابی و در گام دوم انقلاب می‌فرمایند:

«تنها انقلابی است که یک جلّه‌ی پُرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت سر نهاده است»
(بیانیه گام دوم خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷).

از مهم‌ترین آرمان‌های انقلاب اسلامی مبارزه با استکبار و استعمار جهانی و حمایت از مستضعفان در سراسر کره خاکی معرفی شده و تا حد زیادی هویت انقلاب اسلامی را نیز تشکیل می‌دهد. در همین راستا اقدامات عملی هنجار جدید اتخاذ گردید و بلافاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی تعهدات نظامی ایران به ابر قدرت‌ها را لغو کرد. به طوری که در ۲۲ اسفند ۵۸ از پیمان سنتو خارج شد، پایگاه‌های شنود آمریکا در شمال کشور را برچید، پیمان دفاعی با آمریکا و اصول ۵ و ۶ قرار داد ۱۹۲۱ با شوروی را در تاریخ ۱۳ آبان ۱۳۵۸ لغو نمود و همچنین جمهوری اسلامی ایران به عضویت

جنبش عدم تعهد درآمد (دهقانی، ۲۰۰۹: ۱۷۱). و از آن زمان تاکنون این مبارزه در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و... ادامه دارد. تحرک جدید نهضت بیداری اسلامی بر اساس الگوی مقاومت در برابر سلطه‌ی آمریکا و صهیونیسم؛ شکست سیاست‌های آمریکا در منطقه‌ی غرب آسیا و زمین‌گیر شدن همکاران خائن آنها در منطقه؛ گسترش حضور قدرتمندانه‌ی سیاسی جمهوری اسلامی در غرب آسیا و بازتاب وسیع آن در سراسر جهان سلطه (بیانیه گام دوم انقلاب، ۱۳۹۷)؛ از نتایج مبارزه با تمدن غرب بوده است.

به‌عنوان مثال در مدیریت پیاده‌روی اربعین اجتماع میلیونی افراد از گروه‌های سنی مختلف و از کشورهای گوناگون و با نمادهایی مانند بیرق، لباس مشکی، موکب‌ها، خدمت‌رسانی به زائران را مشاهده می‌شود. این پیاده‌روی مؤلفه‌های یک جنبش اجتماعی مانند وحدت، تعداد، ارزشمندی و تعهد را دارا می‌باشد. هویت افراد شرکت‌کننده در یک همگشتگی بزرگ بازتولید شده و آنها خویش را در ذیل عنوان کلی با مرجعیت امام حسین(ع) قرار می‌دهند (غفاری هسجین، ۲۰۱۸: ۱۷). البته باید به این نکته توجه داشت که نشانه‌های نمادین محرم را نه در ابزارهایی که به‌کار گرفته می‌شوند؛ بلکه باید در فلسفه کلی آن یافت. ماهیتی عظیم که یادآوری و تکرار آن باعث خلق رفتارها و آیین‌های گوناگون شده و در بستر اجرای این آیین‌ها، رفتارهای جمعی را به‌وجود آورده‌اند. رفتارهایی که با بسیاری از ابزارها، اشعار، آوازه‌ها و خوانش‌ها، به‌صورتی نمادین، منویات درونی و تعلقات هویتی را بیان کرده و در این راه از نور و رنگ، شعر، موسیقی، نمایش، نذر و نیاز کمک می‌گیرند (آنی‌زاده، ۲۰۱۰: ۱۸۵). این حرکت عظیم مورد تأکید مقام معظم رهبری بوده و در کنش گفتاری ایشان جایگاه خاصی دارد.

به همین علت هست که بسیاری از تئوریسین‌های غربی بر این باورند که غرب باید به سمت تقویت اسلام‌هایی برود که منافع آنها را تأمین کنند و در این راه هژمونی و سلطه نظامی کارآیی قبل را ندارد. بلکه باید به سمت تقویت جریان‌های اجتماعی و روشنفکری متناسب با ارزش‌های غربی پرداخت (Sayeed, 1995: 155). به هر حال خاورمیانه فعلی، به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران، به داشتن انواع روش‌ها و دیدگاه‌های بسیار قوی ضد آمریکایی شهرت دارد (اسدزاده، ۲۰۱۹: ۵۴۶). دیدگاه‌هایی که مبانی انقلاب را تشکیل می‌دهند و از مهم‌ترین این واژگان همان‌طور که آمد، مبارزه با استکبار جهانی است که در کنش گفتاری رهبر انقلاب جریان داشته است.

ایران مقتدر، امروز هم مانند آغاز انقلاب با چالش‌های مستکبران روبه‌رو است اما با تفاوتی کاملاً معنی‌دار. اگر آن روز چالش با آمریکا بر سر کوتاه کردن دست عمال بیگانه یا تعطیلی سفارت رژیم صهیونیستی در تهران یا رسوا کردن لانه‌ی جاسوسی بود، امروز چالش بر سر حضور ایران مقتدر در مرزهای رژیم صهیونیستی و برچیدن بساط نفوذ نامشروع آمریکا از منطقه‌ی غرب آسیا و حمایت جمهوری اسلامی از مبارزات مجاهدان فلسطینی در قلب سرزمین‌های اشغالی و دفاع از پرچم برافراشته‌ی حزب‌الله و مقاومت در سراسر این منطقه است و اگر آن روز، مشکل غرب جلوگیری از

خرید تسلیحات ابتدایی برای ایران بود، امروز مشکل او جلوگیری از انتقال سلاح‌های پیشرفته‌ی ایرانی به نیروهای مقاومت است.

در برابر گسترش هنجار جدید و ارزش‌های انقلاب اسلامی غربی‌ها برای ایران را مجبور به ترک برنامه هسته‌ای و سایر اهداف انقلاب کنند، از چهار ابزار مختلف سیاسی استفاده کرده‌اند: تحریم‌های اقتصادی، تبلیغات رسانه‌ای، تهدید به حمله نظامی و دیپلماسی (ترت، ۲۰۲۰: ۲۰۳)؛ آنچه صورت جدیدی به تحریم‌های اقتصادی داده است تبدیل شدن آنها به تهدیدهای اقتصادی خارجی است.

خب تحریم‌ها از قبل بود، منتها این تحریم‌ها از حدود زمستان سال ۹۰ تا امروز، تبدیل شده به جنگ اقتصادی، دیگر اسم آن تحریم هدفمند نیست، یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی است که متوجه ملت ما است (بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، ۱۳۹۵). مقام معظم رهبری همچنین هدف اصلی تحریم‌ها را جدا کردن مردم از نظام اسلامی به دلیل افزایش مشکلات اقتصادی حاصل از این تحریم‌ها قلمداد می‌کنند.

ایشان با توجه به همین تحریم‌ها و سیاست فشار حداکثری بر اقتصاد، راهکار مقابله با تحریم‌های اقتصادی را تکیه بر توان داخلی و بومی می‌دانند و با طرح اقتصاد مقاومتی درصدد تقویت اقتصاد کشور و خنثی‌سازی تلاش دشمنان انقلاب می‌باشند. رهبر انقلاب در بحث اقتصاد مقاومتی با طرح نظریه اقتصاد مقاومتی می‌فرماید: در عرصه‌ی اقتصادی مقاومت یعنی ساخت اقتصادی داخل را محکم کردن، پایه‌ریزی‌ها را محکم کردن، با مسائل جدی برخورد کردن، مسائل را پیگیری کردن (بیانات در دیدار با مسئولان نظام، ۲۰۱۹). توجه رهبر معظم انقلاب به این حوزه در طی دهه‌ی اخیر و نامگذاری سال‌های دهه‌ی مذکور با عناوین اقتصادی همچون اقتصاد مقاومتی و تولید ملی، حمایت از کالای ایرانی، اصلاح الگوی مصرف، رونق تولید، جهش تولید و همچنین بحث اقتصاد مقاومتی که در بیانات ایشان به‌طور متناوب تکرار شده است، بر لزوم تغییر در این حوزه اشاره دارد.

همچنین در دورنمای خط مشی ایدئولوژیک و نگاهی به سخنان رهبری جامعه‌ای متصور می‌شود که نام آن با تمدن نوین اسلامی گره خورده است. جامعه‌ای که در آن، هم علم هست، هم پیشرفت هست، هم عزت هست، هم عدالت هست، هم قدرت مقابله‌ی با امواج جهانی هست، هم ثروت هست؛ یک تصویر این‌جوری؛ ما به این می‌گوییم تمدن نوین اسلامی (بیانات در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، ۲۰۱۵). با توجه به این مرحله اسکینر و لزوم توجه به خط مشی ایدئولوژیک و اندیشه‌ای هنجار مرسوم، مقام عظمای ولایت بر ضرورت تحول در رسیدن به اهداف و آرمان‌های انقلاب تأکید می‌کنند و در این باره می‌فرمایند:

«تحول اجتناب‌ناپذیر است. تحول، طبیعت و سنت آفرینش الهی است؛ تحول رخ خواهد داد» (بیانات

در دیدار جمعی از اساتید و فضلا و مبلغان و پژوهشگران حوزه علمیه کشور، ۲۰۰۷).

باید توجه داشت که کنش گفتاری رهبر انقلاب در شرایط مختلف و حوادث گوناگون کشور در جهت دفاع ابدی از نظریه نظام انقلابی جهت‌گیری می‌شود. ایشان انقلاب اسلامی را همچون پدیده‌ای زنده و با اراده، همواره دارای انعطاف و آماده‌ی تصحیح خطاهای خویش می‌دانند که تجدید نظرپذیر و اهل انفعال نیست. و از نظریه‌ی نظام انقلابی تا ابد دفاع می‌کند (بیانیه گام دوم خطاب به ملت ایران، ۲۰۱۸). در ارتباط با ترویج و گسترش هنجار جدید نمی‌توان از نقش رسانه‌ها غفلت نمود و به همین علت از جمله نهادهایی که در نزد مقام معظم رهبری دارای کارکردی خاص در جهت تقویت هنجار مرسوم انقلاب از یک سو و پتانسیل فراوان در جهت خنثی‌سازی است، صدا و سیما می‌باشد. ایشان در مورد نقش صدا و سیما که می‌تواند نقش زیادی در گسترش هنجار مرسوم ایفا کند، می‌فرمایند: از وظایف اصلی صدا و سیما را دفاع و مبارزه دائمی در برابر حجم عظیم و گسترده تبلیغات رسانه‌های گوناگون هنری، تبلیغی، خبری و سیاسی دشمنان علیه نظام جمهوری اسلامی ایران می‌دانند (بیانات در دیدار مسئولان صدا و سیما، ۱۹۹۴). کنش گفتاری رهبر انقلاب در ارتباط با هدف کار فرهنگی و تلاش‌های این حوزه این است که باید افرادی تربیت کند مؤمن، متخلّق - با اخلاق خوب - انقلابی؛ کار فرهنگی درست آن چیزی است که جوان ما را انقلابی بار بیاورد. این کشور انقلاب کرده، به این انقلاب باید پابند بود؛ مبانی این انقلاب را بایستی جزو اصول زندگی خود قرار داد تا بتوانیم پیش برویم؛ معتقد به آرمان‌ها، دوستدار کشور - کشورش را واقعاً دوست داشته باشد - دوستدار نظام، دارای بصیرت و عمق دینی و سیاسی (بیانات در دیدار رؤسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، ۲۰۱۵). تمامی رهنمودهای مقام معظم رهبری و نظریه‌های ایشان در جهت تحقق اهداف انقلاب اسلامی و دست‌یابی به آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌باشد.

نتیجه‌گیری

در تحلیل‌های امروزی در مورد نقش و جایگاه کاربردی زبان نمی‌توان نظریات جان سرل، جان آستین و ویتگنشتاین متأخر را نادیده گرفت. توجه به زمینه‌های شکل‌گیری کنش گفتاری از سوی کوینتن اسکینر جایگاه خاص و قابل توجهی دارد. کنش گفتاری گوینده و نیت اصلی نویسنده از مهم‌ترین دغدغه‌هایی است که در هرمنوتیک اسکینر با توجه به زمینه‌های مختلف شکل‌گیری متن مورد تأکید می‌باشد. اسکینر درصدد است تا هنجارهای مرسوم زمانه را با توجه به کنش گفتاری و نیت نویسندگان تبیین کرده و نقش آنها را در تکوین، تثبیت و توسعه هنجارهای جدید توضیح دهد. در همین ارتباط وی ضمن توجه به زمینه‌ها و وضعیت تولید متون، مراحل پنج‌گانه‌ای را طراحی کرده تا بتواند این فرایند را بخوبی بیان کند.

با توجه به همین مراحل پنج‌گانه اسکینر و با اذعان به نظریه‌های مقام معظم رهبری، مرحله اول انقلاب اسلامی با ایدئولوژی‌ها و هنجارهای مرسوم زمانه مواجه بود. در زمان امام خمینی (ره) این مواجهه در تقابل با ایدئولوژی توسعه‌گرایی غیردینی نخبگان حکومتی و ایدئولوژی محافظه کار و

تقیه‌گرای فعالان مذهبی و اجتماعی بود و در زمان مقام معظم رهبری این مواجهه عمدتاً با ایدئولوژی سرمایه‌داری جهانی در خصوص مسائلی از جمله هویت و خلوص انقلاب و مسأله کارایی و عدالت بود. آنچه در بهمن ۵۷ اتفاق افتاد و رژیم شاهنشاهی سرنگون و انقلاب اسلامی به پیروزی رسید به نوعی غلبه بر هنجار مخالف زمانه امام خمینی(ره) بود. در مرحله دوم نظام اسلامی با مسئله جنگ تحمیلی مواجه شد و پس از بیان آن برای بازسازی خسارات ناشی از جنگ با گفتمانی که نوعی انحراف از ارزش‌های انقلابی بود، توسط نفوذ اندیشه‌های غربی لیبرالی مواجه شد که مقام معظم رهبری کنش گفتاری خویش را در جهت مبارزه با این تفکر و یادآوری راه اصیل انقلاب، نظریه دولت اسلامی را مطرح نمودند. در ادامه تفکر قبل و در مرحله سوم انقلاب اسلامی با هجوم مدیریت سرمایه‌داری همراه با نفوذ ارزش‌های غربی روبه‌رو گردید که با هنجارهای سرمایه‌داری جهانی مرتبط بود. کنش گفتاری رهبر انقلاب در این دوره بر هویت انقلاب، تهاجم فرهنگی و اصول ارزشی - فرهنگی جهت‌گیری می‌شود که از مهم‌ترین ویژگی‌های حکومت اسلامی است. در این دوره طرح قدرت نرم به منظور تسخیر ارزش‌های جامعه و تغییر باورهای مردم در جهت مطابقت با الگوهای غربی توسط نظام سرمایه‌داری و همراهی برخی از مسئولان هستیم که با برنامه‌ریزی‌های خاصی تدوین و پیگیری می‌شد. از دیگر روش‌هایی که استعمار دنبال می‌کند بحث نفوذ اقتصادی با بهره‌گیری از تحریم‌های فلج‌کننده و فشار حداکثری به منظور نشان دادن ناکارآمدی جمهوری اسلامی در حل مشکلات و ایجاد شکاف میان ملت و حکومت اعمال شده است که رهبر انقلاب اسلامی در برابر این هجوم نظریه اقتصاد مقاومتی مبتنی بر توان داخلی را مطرح می‌کنند و این مهم در سال‌های اخیر هم با نامگذاری‌های شعار سال‌ها پیگیری می‌شود.

در مرحله چهارم می‌توان واژگان هنجارین مقام معظم رهبری را مشخص کرد که در جهت مبارزه با نظام سرمایه‌داری و حمایت از اصول انقلاب مانند عدالت، حمایت از نهضت‌های مقاومت، کارایی و حفظ خلوص آن شکل گرفته‌اند. در مرحله پنجم نظریه اسکینر نیز کنش گفتاری رهبر انقلاب در جهت خنثی‌سازی اقدامات الگوی سرمایه‌داری از منظر اندیشه‌ای با تکیه بر رویکردهای عملی و فکری جهت‌گیری شده؛ به طوری که در مرحله پنجم شاهد ارتقای هویت انقلاب اسلامی و رساندن پیام آن به تمامی جهانیان با روش‌هایی که بیان شد، هستیم. بنابراین زمینه‌ها و شرایط روز جامعه و حوادث داخلی و خارجی کشور از یک سو و ترسیم چشم‌انداز آینده انقلاب اسلامی از سوی دیگر موجب اتخاذ نظریه‌های مرتبط با شرایط مذکور توسط مقام معظم رهبری شده است. از مهم‌ترین این نظریات می‌توان به نظریه‌های دولت اسلامی، تهاجم فرهنگی، تمدن نوین اسلامی، نفوذ، اقتصاد مقاومتی و گام دوم انقلاب همراه با مدیریت جهادی در عرصه‌های مختلف به‌عنوان کنش‌های گفتاری در جهت تحقق عملی اهداف می‌باشد که سعی شد در مراحل مختلف نظریه اسکینر بررسی شود.

Reference

- Akbari Dehghan, Mohammad Saeed; Pashaei, Vahid (2017), “A comparative approach to reading the text from the perspective of Schleiermacher and Seyed Morteza”, *Quarterly Journal of Religious Thought*, Shiraz University, 18 (1), 1-20. (In Persian)
- Alaviyan, Morteza; Mousavi, Seyed Saleh (2018), “The policy components of the Islamic system based on the political thought of the Supreme Leader”, *Knowledge Quarterly*, 28th year, No. 28. (In Persian)
- Anizadeh, Ali (2010), “Symbolic effects of Muharram mourning in different parts of Iran”, *Iranian People's Culture Quarterly*, Nos. 22 and 23. (In Persian)
- Asadzade, P. (2019), “Faith or Ideology? Religiosity, Political Islam, and Anti-Americanism in Iran,” *Journal of Global Security Studies*, 4(4), 545-559. (In Persian)
- Austin, J. L. (1975), *How to do things with words*, (Vol. 88), Oxford university press.
- Baloo, Farzad (2017), “A Critique of Gadameri's popular conception of philosophical hermeneutics as reader-centered/commentator-centered hermeneutics”, *Journal of Literary Criticism*, Q11, 44. (In Persian)
- Behrozalak, Gholamreza (2004), “Skinner's methodology in the analysis of political thought”, *Political Science Quarterly*, No. 28. (In Persian)
- Bevir, M (2011), “The contextual approach.” *The oxford handbook of the history of political philosophy*, 1, 11-24.
- Brecht, A. (2015), *Political theory: The foundations of twentieth-century political thought*, Princeton University Press.
- Burns, T. (2011), “Interpreting and appropriating texts in the history of political thought: Quentin Skinner and poststructuralism”, *Contemporary Political Theory*, 10(3), 313-331.
- Ciută, F. (2009), “Security and the problem of context: a hermeneutical critique of securitisation theory”. *Review of international studies*, 301-326.
- David, M. K. (2014), “Language, power and manipulation: the use of rhetoric in maintaining political influence”. *Frontiers of Language and Teaching*, 5(1), 164-170.
- Deganchi, Mehdi (2013), “Revival of Islamic civilization from the perspective of Imam Khomeini and the Supreme Leader”, *Scientific Culture Research Quarterly*, No. 22. (In Persian)
- Dehghani Firoozabadi, Seyed Jalal (2009), *Foreign policy of the Islamic Republic of Iran*, Tehran: Samat.
- Dehshiri, Mohammad Reza and Salamat, Amir Hossein (2012), “The system of domination in the thought and view of the Supreme Leader”, *Strategic Research of the Islamic Revolution*, Second Year, No. 6. (In Persian)
- Duffy, M. (2005). *How language, ritual and sacraments work: according to John Austin, Jürgen Habermas and Louis-Marie Chauvet* (Vol. 123). Gregorian Biblical BookShop.
- Gadamer, H. G., Weinsheimer, J., & Marshall, D. G. (2004), *EPZ truth and method*, Bloomsbury Publishing USA. Princeton University Press Centenary.

- Ghaffari Hashjin, Zahed; Mohammad Aghaei (2015), "Arbaeen Hosseini Walk as a Movement", *Bi-Quarterly Journal of Political Science*, Fourteenth Year, First Issue (In Persian)
- Giannakopoulos, G., & Quijano, F. (2012), "On politics and history: A discussion with Quentin Skinner". *Journal of Intellectual History and Political Thought*, 1(1), 7-31.
- Gramsci, A., & Patriarchi, A. (1999), *Antonio Gramsci*, ElecBook, the Electric Book Company.
- Heshmatzadeh, Mohammad Baqer (1999), *A framework for analyzing and recognizing the Islamic Revolution in Iran*, Tehran: Cultural Institute of Contemporary Knowledge and Thought. (In Persian)
- Imam Khomeini (1999), *Discovering the secrets*. Tehran: Imam Khomeini Publishing House. (In Persian)
- Jamalzadeh, Nasser and Aghadadi, Meysam (2009), "The place and influence of the book *Discovering the Secrets of Imam Khomeini* in the political developments of contemporary Iranian history". *The Approach of the Islamic Revolution*, No. 9. (In Persian)
- Jay, M. (2013), "Intention and irony: The missed encounter between Hayden White and Quentin Skinner". *History and Theory*, 52(1), 32-48.
- Lamb, R. (2009), "Quentin Skinner's revised historical contextualism: a critique", *History of the Human Sciences*, 22(3), 51-73.
- Malek Afzali Ardakani, Mohsen (2012), *Summary of constitutional rights and familiarity with the constitution of the Islamic Republic of Iran*, Qom: Maaref Publishing Office. (In Persian)
- Mehri, Karim (2016), "Islamic State Based on the Statements of the Supreme Leader: The Foundation's Data Theorizing Method", *Bi-Quarterly Journal of Political Science*, Twelfth Year, Second Issue, 24.
- Mir Mohammadi, Mansour and Moradi Tadi, Mohammad Reza (2015), "Methodology of Understanding Political Thought: Strauss and Skinner (Critical Comparison), *Political and International Approaches*", Year 7, Issue 4. (In Persian)
- Moeinipour, Massoud and Lakzaei, Reza (2012), "The pillars of a single nation and Islamic civilization." *Islamic Revolution Studies Quarterly*, Year 9, No. 28. (In Persian)
- Mohammadi, Manouchehr (1991), *An Analysis of the Islamic Revolution of Iran*. Tehran: Amir Kabir Publications. (In Persian)
- Mohammadi, Manouchehr (2012), *The Islamic Revolution in Comparison with the French and Russian Revolutions*. Qom: Publishing knowledge. (In Persian)
- Mousavi, Seyed Mohammad Javad and Forouzandeh, Dehkordi Lotfollah (2017), "Investigating the goals of the Islamic Revolution and the requirements to achieve it in the mind of the Supreme Leader", *Two Quarterly Journal of Islamic Revolution and Holy Defense Studies*, New Volume, Third Year, Second Issue. (In Persian)
- Palmer, Richard (1998), *Hermeneutic science*. Translated by Mohammad Saeed Hanaei Kashani, Tehran: Hermes
- Phi, Brian (2007), *Modern Social Philosophy*. Translated by Khashayar Dehimi, Tehran: New Design

- Pocock, J. G. A. (2004), "Quentin Skinner: the history of politics and the politics of history". *Common Knowledge*, 10(3), 532-550.
- Poursaid, Seyed Massoud and Shamhamdi, Mohammad (2012), "Designing a model of scientific jihad from the perspective of the Supreme Leader". *Journal of Islamic Management*, Volume 24, Number 1. (In Persian)
- Prokhovnik, R. (2012), "Approaching Political Theory Historically: An Interview with Quentin Skinner", In *Dialogues with Contemporary Political Theorists* (pp. 181-195). Palgrave Macmillan, London.
- Richards, D. (2010), *Limits of Quentin Skinner's Methodology in Historical Research*. Available at SSRN 2000871.
- Ricoeur, P (1981), *Hermeneutics and the human sciences: Essays on language, action and interpretation*, Cambridge university press.
- Sahifa Imam (1999), "Collection of works of Imam Khomeini (RA)", Volume 6. Tehran: Imam Khomeini Publishing House. (In Persian)
- Sayeed, K. B. (1995), *Western dominance and political Islam: Challenge and response*. SUNY Press. (In Persian)
- Searle, J. R. (2006), "Social ontology: Some basic principles." *Anthropological theory*, 6(1), 12-29.
- Searle, J. R., & Searle, J. R. (1969), "*Speech acts: An essay in the philosophy of language*" (Vol. 626). Cambridge university press.
- Searle, J. R., & Willis, S. (1995), *The construction of social reality*, Simon and Schuster.
- Searle, John Rogers (2006). Translated by Mohammad Ali Abdullahi, *Vice President of the Institute of Islamic Sciences and Culture*.
- Skinner, Q. (1969), "Meaning and Understanding in the History of Ideas", *History and theory*, 8(1), 3-53.
- Skinner, Q. (1972), "Motives, intentions and the interpretation of texts", *New literary history*, 3(2), 393-408.
- Skinner, Q. (1975), "Hermeneutics and the Role of History", *New Literary History*, 7(1), 209-232.
- Skinner, Q. (1978), *The foundations of modern political thought Volume 1: the age of reformation*. United kingdom: Cambridge University Press.
- Skinner, Q. (1989), "Language and political change". *Political innovation and conceptual change*, 11, 6.
- Skinner, Q. (1996), *Reason and Rhetoric in the Philosophy of Hobbes*, Cambridge University Press.
- Skinner, Q. (2000), *Machiavelli: A very short introduction*, OUP Oxford.
- Skinner, Q. (2002), *Visions of Politics, Volume 1: Regarding Method*, Cambridge: Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CBO9780511790812.
- Skinner, Q. (2002), *Visions of Politics. Volume 1: Regarding Method*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CBO9780511790812.
- Skinner, Q. (2004), *The foundations of modern political thought Volume 2: the age of reformation*. United kingdom: Cambridge University Press
- Skinner, Q. (2005), "On intellectual history and the history of books". *Contributions to the History of Concepts*, 29-36.

-
- Skinner, Q. (2012), *Liberty before liberalism*, Cambridge University Press.
 - The text of the second step statement, (March 16, 2017), Khamenei.ir/message-content?id. (In Persian)
 - Wedemeyer, C., & Doniger, W. (2010), *Hermeneutics, Politics, and the History of Religions: The Contested Legacies of Joachim Wach and Mircea Eliade*. Oxford University Press.
 - Weinsheimer, J. C. (1985), *Gadamer's Hermeneutics: A reading of Truth and Method*, New Haven and London.
 - Weymans, W. (2007), "Understanding the present through the past? Quentin Skinner and Pierre Rosanvallon on the crisis of political representation", *Redescriptions: Political Thought, Conceptual History and Feminist Theory*, 11(1), 45-60.
 - Wittgenstein, L., & dos Santos, L. H. L. (1994), *Tractatus logico-philosophicus*, Edusp.
 - Zhang, F. S., & TU, X. H. (2011), *Review of Quentin Skinner*, *Journal of Jiangxi Institute of Education*, 02.